

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ»

Рівень освіти	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	«Соціальна та молодіжна робота»
Тривалість викладання	8-й семестр (15, 16 чверть)
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Заняття:	
лекції:	1 година на тиждень
практичні:	2 години на тиждень
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

Кафедра, що викладає: Державного управління і місцевого самоврядування

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: Lashchenko.O.V@nmu.one

Викладач:

Лашенко Оксана Василівна

к. держ. упр., доцент, доцент кафедри

Персональна сторінка:

<https://palsg.nmu.org.ua/ua/kafedra/teachers/Lashenko/Lashenko>

E-mail: Lashchenko.O.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Проблема соціальної відповідальності як відповідальності за дії й учинки перед суспільством і його інститутами, відповідальності, що асоціюється з морально-духовним потенціалом, внутрішньою культурою, давно перебуває в полі зору як науковців, так і практиків. На межі двох тисячоліть спостерігається підвищення інтересу до наукових і прикладних аспектів відповідальності загалом і соціальної відповідальності зокрема, як і до багатьох споріднених, близьких за природою, суспільних норм і явищ. Формування та розвиток цього інституту є реакцією на виникнення гострих економічних, екологічних, соціальних, соціокультурних та інших проблем сучасності

Засвоєння дисциплін «Соціальна відповідальність» студентами, сприятиме формуванню в майбутніх фахівців компетенцій щодо імплементації інституту соціальної відповідальності в практику управління на державному, територіальному,

корпоративному рівнях. Це, зокрема, стане запорукою розроблення й упровадження програм, етичних кодексів, інших нормативно-правових актів та проектів з активізації соціальної відповідальності, які пронизані духом моральних цінностей, корпоративного громадянства та які водночас сприятимуть прирощенню соціальних ресурсів і збалансованому розвитку.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування у слухачів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій

Завдання курсу:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з сутністю, особливостями, теоретичними та методологічними засадами соціальної відповідальності, розглянути її моделі соціальної роботи, сучасні теоретичні та практичні підходи до регулювання у процесів у соціальній сфері;
- навчити розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства;
- ознайомити з сутністю і значення корпоративної соціальної відповідальності;
- ознайомити із соціальним партнерством як інститут формування та розвитку соціальної відповідальності;
- засвоїти складові та принцип формування ідеології та культури соціальної відповідальності;
- навчити виявляти та обґрунтовувати готовність підприємців-роботодавців щодо розвитку соціально відповідального бізнесу.

3. Результати навчання:

- вивчити основні поняття, теоретичні підходи до розгляду соціальної відповідальності, розкрити мету, завдання, напрями, пріоритети, складові соціальної відповідальності;
- оцінювати та аналізувати розвиток соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства;
- інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід корпоративної соціальної відповідальності, розуміти зв'язок між тенденціями корпоративної соціальної відповідальності з напрямками соціальної відповідальності та конкретними завданнями у сфері соціальної роботи;
- обґрунтовувати шляхи подолання чинників гальмування принцип формування ідеології та культури соціальної відповідальності, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки на основі знань суб'єктів та об'єктів, методів, форм та технологій соціальної відповідальності;
- розглядати готовність підприємців-роботодавців щодо розвитку соціально відповідального бізнесу..

4. Структура курсу

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
1	Вступ до курсу Мета, завдання, результати Політика курсу Навчальні матеріали Система та критерії оцінювання	Лекція	Силабус Презентація курсу Методичні рекомендації Рекомендовані джерела ККР для проведення заліку	-
	Тема 1. Соціальна відповідальність як стратегія збалансованого розвитку		Презентація за темою Рекомендовані джерела	
	Практичне заняття «Види і моделі соціальної відповідальності»	Практичне заняття	Методичні рекомендації	0-3
2	Практичне заняття «Види і моделі соціальної відповідальності»	Практичне заняття	Методичні рекомендації	0-4
3	Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та інститутів громадянського суспільства	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	-
	Практичне заняття «Розробка програми соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-3
4	Практичне заняття «Розробка програми соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
5	Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та інститутів громадянського суспільства	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	-
	Практичне заняття «Розробка програми соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-3
6	Практичне заняття «Розробка програми соціальної відповідальності інститутів громадянського суспільства»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
7	Тема 3. Корпоративна соціальна відповідальність: організаційно-правове забезпечення	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-	-

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
			ресурси	
	Практичне заняття «Розробка моделі корпоративної соціальної відповідальності»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
8	Практичне заняття «Розробка моделі корпоративної соціальної відповідальності»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
	Тема 4. Соціальне партнерство як інститут формування та розвитку соціальної відповідальності	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	-
9	Практичне заняття «Інституціональні засади ведення колективних переговорів як передумови формування соціально відповідальних зобов'язань сторін»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
10	Практичне заняття «Інституціональні засади ведення колективних переговорів як передумови формування соціально відповідальних зобов'язань сторін»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
	Тема 4. Соціальне партнерство як інститут формування та розвитку соціальної відповідальності	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела	-
11	Практичне заняття «Інституціональні засади ведення колективних переговорів як передумови формування соціально відповідальних зобов'язань сторін»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
12	Практичне заняття «Інституціональні засади ведення колективних переговорів як передумови формування соціально відповідальних зобов'язань сторін»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5

Тижні	Тематика занять	Вид занять	Ресурси	Оцінка
13	Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	-
	Практичне заняття «Цінності соціальної відповідальності та європейський вибір України»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
14	Практичне заняття «Цінності соціальної відповідальності та європейський вибір України»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-5
15	Тема 5. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	Лекція	Презентація за темою Рекомендовані джерела Спеціалізовані веб-ресурси	-
	Практичне заняття «Цінності соціальної відповідальності та європейський вибір України»	Практичне заняття	Методичні рекомендації Спеціалізовані веб-ресурси	0-4
16	Презентація результатів виконання командного / індивідуального завдання «Цінності соціальної відповідальності та європейський вибір України»	Практичне заняття	Презентації здобувачів	0-40
17	Підведення підсумків вивчення дисципліни	Лекція	Силабус ККР для проведення заліку Анкети у MS Forms	
	Підведення підсумків вивчення дисципліни	Практичне заняття	Силабус ККР для проведення заліку Анкети у MS Forms	

Командне / індивідуальне завдання «Розробка рекомендацій для керівників організації щодо забезпечення умов соціальної відповідальності» полягає у розробленні та захисті здобувачами вищої освіти рекомендацій для керівників

організації щодо забезпечення умов розвитку соціальної відповідальності. Вітається робота в команді (5-7 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) командного / індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст індивідуального завдання: На прикладі окремої організації (органу публічної влади), розробити рекомендації на задану тему, результатом реалізації якого буде позитивний ефект, а також позитивні соціально-економічні наслідки для певної організації.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях рекомендується мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом. Активованій аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Microsoft Office365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з оцінок за роботу на практичних заняттях (загальна кількість балів за практичні заняття становить **60 балів**, практичні заняття за кожною темою максимально оцінюється в 12 балів) та за виконання індивідуального завдання, максимальна оцінка за яке становить **40 балів**.

Отримані бали за практичні заняття та індивідуальне завдання додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, білети складаються з 20 тестових завдань із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 2 бал (разом 40 балів) та 12 тестових завдань з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 5 балів (разом 60 балів). Максимальна кількість балів за екзамен: 100
Практичні заняття	Практичні завдання, де відпрацьовуються навички індивідуальної та командної роботи. Максимально оцінюються у 60 балів (практичні заняття за кожною

	темою максимально оцінюється в 12 балів).
Індивідуальне завдання	Охоплює матеріали лекційного курсу, оцінюються у 40 балів.

6.3. Критерії оцінювання практичних занять (практичні завдання):

практичні завдання: 12 балів: отримано аргументовану відповідь, яка демонструє знання предмету завдання та вміння аргументованого викладення результатів аналізу, розуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **10 балів:** отримано відповідь, яка демонструє знання предмету завдання та вміння аргументованого викладення результатів аналізу, виявляє складнощі в розкритті можливостей застосування знань в практичній діяльності; **8 балів:** отримано відповідь, яка демонструє знання предмету завдання, виявляє неналежний рівень викладення результатів аналізу та розкриття можливостей застосування знань в практичній діяльності; **6 балів:** отримано відповідь, яка демонструє знання предмету завдання в цілому, невміння аргументованого викладення результатів аналізу та розуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **4 бали:** отримано відповідь, яка демонструє розуміння предмету завдання в цілому, однак виявляє відсутність аргументованого представлення результатів аналізу та нерозуміння можливостей застосування знань в практичній діяльності; **2 бали:** наявність відповіді, яка не відповідає змісту завдання, містить суттєві помилки.

6.4. Критерії оцінювання індивідуального завдання: індивідуальне завдання передбачає розробку та захист «Рекомендацій для керівників організації щодо забезпечення умов розвитку соціальної відповідальності», максимальна оцінка за виконання індивідуального завдання становить 40 балів, причому: **40 балів** – повно розкрито усі чотири питання, наведено приклади з додаткової літератури та джерел; **30 балів** – розкрито усі чотири питання з незначними неточностями, наведено приклад з додаткової літератури та джерел; **20 балів** – розкрито не всі питання, відсутні приклади з додаткової літератури та джерел; **10 балів** – наявність текстової відповіді, яка не розкриває сутність предмета запитання, відсутні приклади з додаткової літератури та джерел.

6.5. Критерії підсумкового оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку):

У випадку якщо здобувач вищої освіти за поточною успішністю отримав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку проводиться **підсумкове оцінювання (диференційований залік)** під час сесії. **Залік** проводиться у вигляді комплексної контрольної роботи, яка включає запитання з теоретичної та практичної частини курсу. Білет складається з **60 тестових завдань** із чотирма варіантами відповідей, одна правильна відповідь оцінюється в 1 бал (**разом 60 балів**) та **10 тестових завдань** з практичної частини, кожне з запитань оцінюється максимум у 4 бали (**разом 40 балів**), причому:

- 4 бали – відповідність еталону;
- 3 бали – відповідність еталону з незначними помилками;
- 2 бали – часткова відповідність еталону, питання повністю не розкрито;
- 1 бал – невідповідність еталону, але відповідність темі запитання;
- 0 балів – відповідь не наведена або не відноситься до теми запитання.

Отримані бали за відкриті та закриті тести додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за підсумковою роботою здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів) що можуть використовуватися в освітньому процесі. Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»: <http://surl.li/alvis>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки НТУ на Офіс365, відвідування групи дисципліни у Microsoft Teams, перегляд новин на Телеграм-каналі.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота у рамках дисципліни у застосунку Microsoft Teams та з дистанційним курсом «Основи соціальної роботи» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або до групи у Microsoft Teams.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим.

Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності.

Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Практичні заняття не

проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації, це саме стосується і колоквіумів. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

7.5. Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.6. Бонуси

Здобувачі вищої освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.7. Зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті

Здобувачі вищої освіти мають право на зарахування результатів навчання, які отримані у неформальній освіті, за окремими темами або видами навчальної активності із попереднім погодженням з викладачем дисципліни та гарантом освітньої програми. Визнання результатів здійснюється за наявності відповідних сертифікатів.

7.8. Участь в анкетуванні

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувачам вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Основи соціальної роботи».

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гришук В. К. Соціальна відповідальність : [навч. посіб.] / В. К. Гришук. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. – 152 с.
2. Колот А. М. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку : монографія / А. М. Колот, О. А. Грішнова. – К. : КНЕУ, 2012. – 501 с. 5.
3. Корпоративна соціальна відповідальність: [підручник] / О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін., за заг.ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. – К. : УБС НБУ, 2009. – 314 с
4. Олійник О. О. Соціальна відповідальність: Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2016. 222 с
5. Соціальна відповідальність : навч. посіб. / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. — К. : КНЕУ, 2015. – 519, с
6. Соціальна відповідальність: навч. посібник / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, Л. І. Чернобай, С. Б. Романишин, Н. О. Вацик. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 328 с.
7. Соціальна відповідальність: практичний аспект: навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. В. Пирог, Л. І. Чернобай, Н. С. Станасюк, І. І. Пасінович. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. – 244 с

Додаткові

1. Балджи Є. В. Підвищення рівня соціальної відповідальності університетів (європейський досвід). Інноваційна педагогіка. 2022. Вип. 46. С. 203-206.
2. Будько О. В. Вплив корпоративної соціальної відповідальності на конкурентоспроможність підприємства / О. В. Будько, Б. М. Галатов. Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету. 2021. № 2. С. 31-38.
3. Власова І. В. Соціальна відповідальність університетів у контексті сталого розвитку. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2021. Вип. 82. С. 31-35.
4. Діагностика стану та перспектив розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки) : монографія / О. Ф. Новікова, М. Є. Дейч, О. В. Панькова та ін. – Донецьк : НАН України, Ін-т економіки пром-сті, 2013. – 296 с.
5. Єрмак С. М. Формування соціальних мотивів і соціальної відповідальності в учнівської і студентської молоді / С. М. Єрмак, В. Г. Гетта. Науковий вісник Сіверщини. Серія : Освіта. Соціальні та поведінкові науки. 2022. № 1. С. 106-118.
6. Король С., Ромашко О. Корпоративна соціальна відповідальність у стратегіях трансфертного ціноутворення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2022. № 3. С. 4-18.
7. Кравчик Ю. В. Аспекти соціальної відповідальності бізнесу в системі державної політики сталого розвитку країни. Український журнал прикладної економіки. 2021. Т. 6, № 2. С. 181-190.
8. Люльов О., Пімоненко Т., Зябіна Є., Овусу Е. Корпоративна соціальна відповідальність в управлінні трудовими ресурсами. Вісник економіки. 2021. Вип. 4. С. 102-115.
9. Момот С. В. Вплив соціальної відповідальності бізнесу на реалізацію принципів сталого розвитку в регіоні. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. 2022. Вип. 64. С. 27-36.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua
2. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukrna.kiev.ua/ukmalib>
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.
5. Центр Разумкова. URL: <http://www.uceps.org.ua/ua/section/International>
6. Агентство гуманітарних технологій. URL: <http://www.aht.org>
7. Українські підручники он-лайн. URL: <http://pidruchniki.ws>